

יין של מוספין. (קסא) וכסדר שעושין כל יום בבקר (קסב) כך

חיבת הקודש

אוצר החכמה

הדרת הקודש

משא"כ היין ולכן אינו דומה לסולת של המנחה
דמקדימין לבזיכין דהרי המנחה גם היא נקטרת
(שסז) ועי' זה"ק, ויש שכתבו (שסח) דרבינו למד כן
מסברא, שכמו שכל יום מקדימין החציתין ליין
מחמת דהם בכלל מנחה להקדים לנסכים וכדכתיב
וצח ומנחה עולה ונסכים כמו כן בבזיכין עם היין
של המוסף דבזיכין של הלחה"פ נקראים מנחה
קודמין להנסכים: (קסא) וכסדר שעושין וכו'.

בפשטות משמע מזה דכלל הדברים הנ"ל בהלכות
הראשונות שבפרק זה היו הן בצוקר והן בין
הערבים ולכן גם בכלל זה התפילה שכלשכת הגזית
שבהלכה ה' (שסז), אמנם אם כן היה ראוי דגם
נשיאות כפים שבמעלות האולם ששינו שם גם תהא
בכלל הנ"ל להיות גם על תמיד של בין הערבים
(שע), וא"א לומר כן דהרי כתב רבינו דברים
מפורשים בפ"ד מהל' תפלה הי"ד דרך פעם אחת
ביום אחר תמיד של שחר באים ועומדים על מעלות
האולם לצדך העם (שעא), ולכן ע"כ דרך דברים של
סדר העבודה שצוקר ע"זו בכלל דברי רבינו כאן
(שעז) וא"כ גם אין לנו ראיה לענין התפילה
שכלשכת הגזית וי"ע: (קסב) כך עושין בין
הערבים. ובכלל זה גם דישון מוצח הפנימי דדעת
רבינו נראה דקוצר דנעשית בין בצוקר ובין בערב
אמנם יש מגדולי האחרונים שכתבו דלא

דמהא ספק של תדיר ומקודש כיון דהיין תדיר דהרי בא גם
עם המוספין ושאר קרבנות, וע"כ רואין כיסוד דברים הנ"ל
דכיון דבמקומו הדירות שוין והחציתין מקודש יותר לכן לא
נכנס כלל הל' תדיר שנסכים מחמת השכיחות שבשאר
קרבנות. [אמנם צריכים להוסיף לזה דגם החציתין נחשב כבא
לחובת התמיד של היום כמו דנחשב יין של הנסכים וכדכתיבו
במקו"א דמטי משמיה דמרן הגרי"ז ז"ל, דאל"כ אלא
דחציתין היו בהקדשה בפני"ע היה ראוי שכנגד זה יהא שקול
כל נסכי היין וע"כ דמישך שייכי החציתין להתמיד דכנגד זה
עומד בהכרעה רק היין שנסכים תמיד ולא שבשאר הקרבנות
ודו"ק]. ואולי יש מקום לדחות כ"ז ולומר דלא דנין
אלא מחמת תדיר במקומו ולא מהני תדיר דשאר הקרבנות
אפילו בתורת הכרעה והא דמקדימין המנחה לבזיכין אף
דשוה הן בתדירות והן בקדושה היינו משום סיבה אחרת
דאחרי שאין הכרעה מקדימין המנחה של המוסף תיכף אחרי
המוסף דשייך למוסף [ואף אם גם החציתין יש איזה שהוא
שייכות לסדר התמידין וכנ"ל אמנם צרור דמנחת המוסף הוא
יותר כחלק מהמוסף ממש שבה עם המוסף ורק יחד עם
הקרבנות הקרבן משא"כ חציתין דהוי קרבן בפני"ע], ואולי
י"ל עוד בזה דלפינן כיו"צ מהדרשא יומא ל"ד א' שבתמיד
דמסמיכין מנחת התמיד להתמיד מדכתיב עולה ומנחה
דיתכן דלפינן משם גם על מוסף, אך קשה להכריע
מטעמים הנ"ל מעצמינו ולכן יותר נראה כדכתיבו מעיקרא
וי"ע. [והנה גם במרכה"מ מבאר דברי רבינו לפי
הירושלמי הנ"ל אלא דעולה מדבריו דלמסקנא לא קיים ספק
בירושלמי דראוי להקדים כל האישים ליין, ורק משום דהיה
ברייתא המנגד לזה שהוצא שם ע"ז לכן מעיקרא מסתפקין
בזה עד שמואל הגמ' יישב:]

אוצר החכמה

נעשית לפי הסדר של הצוקר דעשו הדישון לפני הטבת הנרות ובשעת שחיטת התמיד וכלעיל ה"ג, אלא
כאן מאחרין לעשות הדישון אחרי הקטרת התמיד תיכף לפני הקטורת (שעד), וי"א דגם נעשית ע"י הכהן

ציון הקודש

(שסז) המקור לזה עפ"י הגמ' ירושלמי יומא פ"ב ה"ב וכדציאר בגליון הש"ס שם, ויתבאר פרטי הדברים בזה"ק:
(שסח) או"ש, [ועיי"ש דקוצר דלא קיי"ל בירושלמי הנ"ל דאינו עולה לפי הצבלי עיי"ש], ועי' בחזו"א מנחות סי' ל"ו
סקי"ז ד"ה והנה דבתוך דבריו מבואר ב' הסברות הנ"ל, ועי' שם עוד בס"ק הנ"ל (בדיבורים שלפני הנ"ל) מש"כ
בעיקר דברי הירושלמי: (שסז) אמנם ע"כ לא צירכו צרכת ק"ש דעדיין הוי לפני פלג המנחה ואולי גם ק"ש לא
קוראין ורק צרכת ר"ה ושים שלום, [ובקו' מעלות האולם תמה על דברי היעב"ץ דכתב דאמרו בין הערבים צרכת
מעריב ערבים, אך שו"ר בתפארת יעקב בגליון המשניות פ"ה מ"א לענין צרכת אהבת עולם דהציא מס' מלות ה'
ומהסדר עבודה שדפס בסדורים דמצרכין גם בערב, והציא שם מדברי רבינו כאן, אמנם לענין צרכת מעריב ערבים
פשיטא ליה שם דלא שייך לצדך באמצע היום]: (שע) וכדעת תוס' סוטה ל"ח א' אמנם מתוס' צרכות י"א ב' לא
נראה כן [דלא כתבו שם דלא שנינו דנאמר ה' פעמים]: (שעא) הקשה בזה המעשה רוקח בהל' תפילה שם: (שעז) כן
דחק ק"ת צס' בן ידיד שם: (שעג) וכצפיה"מ סופ"ו דתמיד וכמשמעות דבריו כאן וכדכתיבו מקורות לזה מהמפרשים
לעיל בפ"ג זה"ק סקע"ז: (שעד) גבורת ארי יומא כ"ה א' דד"ה מי מדשן, ומסתבר כן דהטעם להקדים הדישון
בצוקר כדי שיהא מוכן תיכף ומיד באמצע הטבת הנרות להקטרה לא שייך בצין הערבים דמאחרין ההקטרה עד לאחר
העלאת האיצרים של התמיד וכדתנן יומא ל"א ב', אך עי' להלן בזה"ק ס"ק קס"ד דלא מפרט רבינו עיקר חילוק
זה של שינוי הסדר בהקטרת הקטורת בין של שחר לשל בין הערבים [אך לפי מה שצידדנו שם דעכ"פ יש רשות לאחר

(קסג) עושין בין הערבים (קסד) חוץ מהרמת הדשן ממזבח החיצון וסדור המערכות והפייסות שאין עושין דברים אלו בלא כל יום בשחר בלבד כמו שביארנו:

אוצר החכמה

הדרת הקודש

אוצר החכמה

המקטיר (שעה), אך באחד מהראשונים מצוה להמדין צדוק מדשן גם בערב (שעו). ואף דעת רבינו ורוב ראשונים להדישון נעשית פעמיים ביום אמנם דעת אחד מהראשונים דנעשה הדישון של מזבח הפנימי רק בצוקר וכדכחנו כ"ז לעיל בפ"ג הלכה ד' הדה"ק סוף סק"ל, וכן דישון המנורה דעת רבינו דנעשית בצוקר ובערב וכלל זה הדלקת המנורה דנעשית פעמים ביום לדעתו המוחדשת וכמצוה כ"ז לעיל בפ"ג הלכה י' והלכה י"ב: (קסג) עושין בין הערבים. ופשוט הסדר הוא שמעלין האזרים ואח"כ מקטירין הקטורת [ועי' בס"ק הסמוך בזה דעת רבינו] ואחרי הקטורת מביאין המנחה והנסכים של התמיד של צה"ע (שעו) ואומרים שירה עליהן, ואח"כ (שעה) מדליקין הנרות של בין הערבים, ויש מהראשונים (שעט)

והקדמונים (שפ) הסוברים דגומר הדלקת הנרות לפני המנחה והנסכים [ולענין זמן הקטרת הקטורת לדעתם עי' צנה"ק (שפא)]: (קסד) חוץ וכו'. הנושאי כלים (שפז) תמהו דהשמיט רבינו כאן שינוי הסדר שבהקטרת הקטורת, דצוקר נעשית לפני העלאת האזרים של איברי התמיד להקטרה, ובזין הערבים נעשית אח"כ וכמו דשינוי במשנה ונלמד בגמ' מדרשא (שפג), אך יש לציין על אחד מהראשונים (שפד) דדבריו הולכין תמיד בעקבות דברי רבינו והוא הוסיף כאן מפורש חילוק זה, אך כנגד זה 'ראשון' אחר ההולך גם הוא בעקבות דבריו (שפה) כתב לענין זה דלא קיי"ל כמשנה זו. והנה אף דכאן לענין סדר עבודות שכלל יום דבריו סתומין בענין זה, אבל יש שכתבו ללמוד ממשמעות דבריו צהל' עיוה"כ בסדר היום (שפו) לחלק

צינן הקודש

ההקטרה לפי זה עכ"פ אין צורך להקדים הדישון עד סמוך להקטרה]: (שעה) כ"כ שם, ומסתבר לכ' כן דהוי הכשר להקטרה וכדכחנו כמה ראשונים וכדמשמע מדברי רבינו פ"ג ריש הלכה ד' וכדכחנו שם, ולכן כמו דנעשית סמוך לו כן היתה נעשית על ידו: (שעו) שו"ת הרשב"א סוף סי' ע"ט [ראיתי מוצא כן להעיר על הגבול הנ"ל ע"י הגר"י לב זצ"ל במילואים לס' עבודת מקדש למהר"ם לינאנו], וכן אולי משמע לפי רבינו דאם כדברי הגבול"א היה ראוי שיזכיר חילוק זה: (שעו) וכדכחנו יומא ל"א ב' דקטורת של בין הערבים בין האזרים להנסכים, וזהו תמה בשו"ת בית אפרים אור"ח סי' ט' תמיה רבנא על ההגמ"י פ"ג מהל' תפלה המוצא במג"א סי' קל"ב סק"ד דמקדים הנסכים להקטרת עי"ש: (שעה) כן מפורש בסמ"ג מ"ע קל"א בסוף סדר היום, וכן דעת השואל בשו"ת הרשב"א ח"א סי' ע"ט, ועי"ש דמוכח דע"כ לא מפסיק בהטבת והדלקת הנרות בין הערבים כמו בצוקר דאם היה מפסיק עם הקטורת ע"כ דצנוסף לזה מפסיק גם עם הנסכים שהם לפני גמר ב' נרות האחרונות לכל הפחות ולא מלאנו שמפסיק עם ב' עבודות [ואגב אורחא יש לציין דמה דהעתיקנו מדבריו על הטבה בערב הרי זה דעה מיוחדת להרשב"א שם בס' ש"ט דקיים הטבה בין הערבים, וזה עכ"פ כשעדיין בערות בצוקר דמטיב אלו שהיו דולקין בשעת הטבה בצוקר עד בין הערבים, וכדכחנו לעיל בפ"ג חה"ק הט"ז לפי דעתו וכדעת חוס' יומא ע"א ח' ד"ה להטיב עי"ש]: (שעט) דעת הרשב"א שם בשו"ת הנ"ל דצוקר דאינו נכלל דרשא של מערב עד צוקר שיאחרו הנרות גם על הנסכים כיון דהנסכים המשך לעבודות הקודמות של היום ועי"ש דהנסכים סוף עבודת התמיד, אמנם אח"כ שוב כמסתפק בזה דאולי היה יחד עם הקטרת הקטורת לפני גמר הדלקת הנרות [דלדעתו היתה נעשית באמצע הדלקת הנרות וכדלהלן בס"ק שפ"א ש"י מיוחדת בזה], ועי"ש לענין טענת השואל דצוקר דאין זה נקרא הפסקה עם ב' עבודות דנסכי התמיד אינה עבודה שלימה בפני עצמה: (שפ) הפנ"י ר"ה ל' ב' צמוד"ה ונתקלקלו (בקטע ד"ה ועוד למ"ד), ובשו"ת בית אפרים אור"ח סי' ט' (צד"ה והנה במג"א) הקשה עליו מהסמ"ג ונקט דגם הרשב"א צ"ח חוזר מדבריו הקודמין: (שפא) דעת הרשב"א שם דנלמד מפסוק ובהעלות אהרן את הנרות יקטירנה דכתיב בתמיד של בין הערבים דבאמצע ההעלאה של הנרות דהיינו בין הה' נרות להב' נרות מקטיר הקטורת וכמו בשל שחר כשמפסיק להטבה הנרות: (שפז) הלח"מ והמל"מ: (שפג) יומא ל"א ב' ול"ד ח' ועי' בחוס' ישנים וריב"ז ח"א שם: (שפד) הסמ"ג מ"ע קל"ב: (שפה) המאירי ציומא שם, אך השיח תמה טובא דבריו דלא מלאנו תנא דחולק ע"ז, ולכל הפחות היה צריך להיות מוזכר רמז לזה בגמ', ולומר דלא משמע כן מסידור דאצא שאלו אין בזה די לתמוך דחיית סתם משנה: (שפו) דבתמיד של שחר כתב בפ"ג ה"ב הסדר עי"ש דשוחט התמיד ומקטיר הקטורת ומטיב הנרות ומקטיר איברי התמיד, ובזין הערבים כתב דמקריב תמיד של בין הערבים ואחרי שנכנס לקה"ק להוציא הכף ומחתה חזר ללבוש הצגדי זהב וכו' ומקטיר קטורת של בין הערבים של כל יום ומטיב את הנרות בין הערבים, ולא הזכיר מהקטרת איברי התמיד ומשמע דכבר

הדרת הקודש

בזה [וכדפירטנו צה"ק], אצל קשה לומר דסמך רבינו על משמעות דבריו שם (שפז), ולכן יש שכתבו (שפח) דאף דדרשין לחלק בין תמיד של בוקר לתמיד של בין הערבים אין זה אלא בתורת רשות לומר דבין הערבים רשאי להקדים הקטרת האזרים להקטרת חם נריכים לכן, ולכן דוקא ציוה"כ הנהיגו להקדים דאז יש לזה צורך קצת (שפט), ולכן דקדק תנא של המשנה לאשמועינן משנה זו דוקא בסדר היום דיוה"כ דאז יש צורך לשנות וכנ"ל (שג):

ציון הקודש

נכלל צ'הקרבנות התמיד' שהוזכר מקודם, וכיו"צ צפ"ד הנ"ל תחילת הלכה א' לענין תמיד של שחר ובסוף הלכה צ' לענין בין הערבים: (שפז) מהר"ם די לינאנו בעבודת מקדש הקדמה לס' עבודת תמיד של בין הערבים: (שפח) מרכבת המשנה כאן, ומוכיח כן מקו' התו"י ל"ד א' ד"ה ולא דהא הקטרת אימורים כשר כל הלילה וא"כ האיך מקדימין אזרים לקטורת דהרי קטרת כשר רק צום, והוצרך התו"י לתרץ דכשיש דוחק זמן החליפו הסדר הראוי להקדים הקטרת הקטורת ורק כשיש זמן דורשים להקדים האימורים, ומזה הכריח רבינו דבריו דלא נאמר סדר זה בכל יום רק ציוה"כ [ושם במרכבה"מ הדגיש דעיקר הקו' שבתו"י הוא צס"ה ה"ר יוסף דנראה דהוא הר"י מיג"ש רבו של הרמב"ם]: (שפט) עיי"ש צ' טעמים לזה ולפז"ר יל"ע קצת בשניהם ואכמ"ל, אך עיקר פירוש נפלא מאוד: (שג) אמנם המאירי לא הבין כך מדכתב דלא קיי"ל כמשנה זו וכנ"ל:

הדפסה ברזולוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה

הדרת קודש - תמידין ומוספין לרנר, אליהו חיים בן צבי אלימלך הכוי עמוד מס : 353 הודפס ע"י אוצר החכמה